

Haves: bekymringer

Søges: særlige, sekundære voksne

Hvem kan de unge bruge som samtalepartner, når livet byder på udfordringer og bekymringer? Hvem kan hjælpe med at give de unge et »eksistentielt mellemrum«? Har en ungdomsuddannelsespræst noget at sige eller gøre i sådan en sammenhæng?

Af Suzette Schurmann Munksgaard, projektleder, CUR, Center for Ungdomsstudier

Haves: bekymringer

Unge befinder sig i en livsperiode, hvor de gerne vil stå på egne ben og klare sig selv. Men bekymringer er der nok af, når man som 16-18-årig skal håndtere fester, forældre, fritid, fremtid og friends. Undersøgelser omkring gymnasieelevers trivsel beskriver, hvordan gymnasieelever er i en transitionsfase mod langt mindre forældreinvolvering i unges forsøg på at stå på egne ben. De står dermed alene med ansvaret for deres uddannelsesprojekt i en tid, hvor forældrene omvendt foretager et strategisk tilbagetog.

En gruppe unge på en erhvervsuddannelse udtrykte sig på denne måde i et gruppeinterview, hvor de bliver spurgt om, hvem de rådfører sig med eller snakker med:

- »Jeg siger ikke så meget til min mor, for hun bekymrer sig altid rigtig hurtigt. Og så går hun ind og finder alle mulige løsninger... hun er lidt en kontrolfreak.«
- »Min mor forstår mig ikke rigtigt – jeg vil gerne kunne finde mine egne løsninger, det er jeg voksen nok til.«
- »Mine forældre skal ikke vide alt, for jeg vil ikke have, at de skal sidde og bekymre sig over mig, for det har de gjort. Jeg vil give dem lidt ro-agtigt og vise, at jeg kan klare mig selv.«

I forsøg på at stå på egne ben sættes familienetværket derfor på standby for en stor gruppe unge både der, hvor der er gode og trygge relationer og der, hvor relationerne måske er belastede. Har en ungdomsuddannelsespræst noget at sige eller gøre i sådan en sammenhæng?

Søges: ›særlige, sekundære voksne‹

Venner og 'gode, sekundære voksne' søges som alternative samtalepartnere, når en ungdomstematik skal vendes med en udenforstående. I overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse er det bare ikke altid, at tidligere samtalepartnere følger med, og særligt i en overgangsperiode kan man føle, at man står alene. Forhåbentlig følger adgangen til ›betydningsfulde, sekundære voksne‹ med, men for dem, der ikke har disse voksne, er det et værdifuldt tilbud at få med på en ungdomsuddannelse. For dem, der har betydningsfulde voksne i hverdagslivet, kan der i nogle tilfælde være brug for mere ›perifere specialister‹ f.eks. i forbindelse med stress, depression, kriser, dødsfald og ensomhed. Har en ungdomsuddannelsespræst noget at sige eller gøre i sådan en sammenhæng?

»Med en eksistentiel tilgang kan mødet med en ungdomsuddannelsespræst give unge mulighed for, at man kan læsse af, måske finde løsninger på personlige udfordringer og på den måde hjælpe til, at man kan stå på egne ben.«

Med en eksistentiel tilgang kan mødet med en ungdomsuddannelsespræst give unge mulighed for, at man kan læsse af, måske finde løsninger på personlige udfordringer og på den måde hjælpe til, at man kan stå på egne ben. Hermed understøttes elever i deres selvstændiggørelsesproces. Særligt frafaldstruede elever kan have brug for en ekstern samtalepartner, der ikke er optaget af fraværsregistreringer, afleveringer og karakterer, men som stiller sig til rådighed som en resurseperson på ungdomsuddannelsen.

»Man skal være der. Og det er noget af det, der er blevet tydeligt, når man sidder og snakker, hvor de har fået luft og samtalen går mod en ende. Jeg spurgte en pige, om der var andet, hun havde brug for at snakke om, og hun sagde: »Det er der ikke ... men er det okay, jeg bare lige sidder her lidt, for det er det eneste sted på gymnasiet, jeg bare kan være?« (Gymnasiepræst)

På landsplan arbejder ca. 50-60 præster på, hvordan folkekirken kan være til stede på ungdomsuddannelserne. I ungdomsuddannelsesbyer som f.eks. Viborg og Vejle har fuldtidsansatte ungdoms præster deres daglige gang på byens forskellige ungdomsuddannelser, både gymnasier, erhvervsskoler, landbrugsskoler og produktionsskoler. Aalborg og Roskilde Stifter forsøger sig med lokale sognepræster, der stiller sig til rådighed for sognets gymnasium og er proaktive i forhold til at invitere til et samarbejde. Når kirken rækker en hånd ud på denne måde udfordres kirke, præst og uddannelsesinstitutioner til at forholde sig til, hvad kirken har at byde ind med i en post-sekulær ungdomskontekst. Er det nok at kunne citere: ›Kom til mig, alle I som slider jer trætte og bærer tunge byrder...‹? Som en gymnasiepræst fortæller:

»Jeg tror faktisk, at rigtig mange præster har svært ved at finde ud af, hvordan man skal fortælle, hvad man kan som gymnasiepræst, og hvad man kan bruges til. Og det kan jo også være svært for mig. Jeg ved jo godt, hvad jeg kan snakke med de unge om, og jeg tror, jeg har en idé om, hvad jeg kan tilbyde, men det er svært at sætte ord på.« (Gymnasiepræst).

»Generelt efterlyser flertallet af gymnasiepræster gode råd til, hvordan man forklarer, hvad man kan som gymnasiepræst.«

Selvom præsten bag ovenstående citat er en garvet gymnasiepræst, efterspørges måder, der enkelt og troværdigt fortæller, hvad man kan som præst. Generelt efterlyser flertallet af gymnasiepræster gode råd til, hvordan man forklarer, hvad man kan som gymnasiepræst. Måske er der brug for en fælles kommunikationsindsats omkring dette og en bevidsthed om en flerstrengt tilgang med faglige, relationelle/socialle og eksistentielle tilgange?

Har præst, kirke og kristendom noget at sige i en post-sekulær ungdomskultur?

Det er selvfølgelig afgørende, at man som præst både er afklaret omkring, hvad man kan bidrage med på en ungdomsuddannelse, og at man kan forklare det ind i en post-sekulær kontekst. Med ét ben i en ungdomsteologisk tænkning og et andet ben i en ungdomsuddannelseskontekst er det væsentligt at have gjort sig overvejelser om følgende spørgsmål:

- Hvad er det teologiske incitament for, at man som præst indgår i ungdomslivet på en ungdomsuddannelse?
- Hvilken stemme og position har kirke og kristendom på en sekulær uddannelsesinstitution og i et pulserende ungdomsliv?
- Hvordan kan det blive relevant, at man som præst med en teologisk og religiøs livsanskuelse kan tale ind i en tid drevet af selvkontrol, social engineering og præstationskultur – en tid hvor unge føler, at man, ligesom guden Atlas, selv skal tage ansvaret for alt og bære hele verden på sin ryg?

›Eksistentielle mellemrum‹

Den canadiske filosof Charles Taylor understreger i sin beskrivelse af ›The sacred in a Secular Age‹ (2007), at den humanistiske kultur og social-videnskaberne har været overraskende blinde og døde over for det spirituelle. Derfor er der behov for at skabe ›eksistentielle mellemrum‹, hvor åndelige

spørgsmål og tematikker inddrages, hvis ikke samfundet og demokratiet skal udhule sig selv. I en post-sekulær kontekst tyder det altså på, at man som præst og kirke har en særlig rolle og position, hvis man kan være med til at skabe ›eksistentielle mellemrum‹, hvor man imødekommer en fortolknings-efterspørgende generation af unge. Måske en ungdomsuddannelsespræst kan have noget at sige eller gøre i sådan en sammenhæng?

»I en post-sekulær kontekst tyder det altså på, at man som præst og kirke har en særlig rolle og position, hvis man kan være med til at skabe ›eksistentielle mellemrum‹, hvor man imødekommer en fortolknings-efterspørgende generation af unge.«

CUR, Center for Ungdomsstudier, har i 2018-19 arbejdet med et projekt om gymnasie- og ungdomsuddannelsespræster. Citater i denne artikel er fra interviews i forbindelse med dette projekt. Læs mere på www.CUR.nu